

պուտալաճա ահաբաժնու ամբարշտար
սաթմազըղա, վէ հնախա՛ն ճիտաճա
ամէլ ու հարեքէթէթէ չըզընազը-
ղա ճիւղաթ իյլէմէքտէ տիրէր, նա-
սըլ քի պուճուճ տահա չիլէկի պու-
նուճուճ էմալլէթի, ներսէս սըբա
զանըն կաթողիկոս քանտիտալըղընա
ինթիխապընտա, Պերեւեթէ վէ միւ-
թէվէֆանա չէքիլէն թէլէկըաֆուր-
տան վէ մէթթու պլալտան, վէ միւ-
թէվէֆանըն վէֆաթը վէսիլէսիլլէ
զուհուրա կէլէն գոմէտեաճըլըղար-
տան անլաչըմըլ տըր, վէ հէլէ խու-
սուսի օլարազ տալըղըմըլ մարիւ-
մաթլար վէ պիլաթիկիմըլ վադալար,
սէօյլէնիլէնիլէրի քեմալլէն թափաթի
կիլէմէքտէ տիրէր:

Շուրաճըգ տա եալընըլ պիր վադա-
աեը տէր խաթըր իթտիրէլիմ, Մա-
լիւմ եա պէշալթը սէնէ Էվլէլ, մէզ-
քիւր մէթթէպլէրի կէզլպ կէօզուճ
կէշիլմէք իւզըլէ, վաւիլէսն Էֆ. տէ-
տիրէլի պիր «ազգասէր», Միացեալ
ընկերութիւն թարաֆընտան կէօն-
տէրիլիլ, վէ պիր գաշալար կէզ-
տիրէլէն սօնրա ալտէթ իթմիլ խտի-
Մէրգուճուճ եօլմուլ զուճուճ մարի,
ընկերութիւն սանտըղընա իքի երկ
լիրանա օլմուլ տուր տէնիլմէքտէ ի-
սէ տէ, պիլ ծնա մէճհուլ նաղարըլ-
լա պազալըղըմըլ հալտէ տալիլ, հէլէ
շուր բէք սահիճ տիր քի, կիւ եա պիւ-
լիւք պիր իշ կէօրմիլ տիր, վէ եա-
խօտ պիւլիւք պիր իշ կէօրմէքիլէ
միւլթէտիր տիր կիպի, օթուլ գօրըլ
լիրալըլ գօրտօն սաաթ հէտիլի ի-
տիրիլ իտի. ֆադաթ, պիլիմ ապըլ
պիլաթիլմէք իսթէտիրիլմիլ պու տա-
լիլ օլմանըլ, իլլա շուր տուր քի,
մէրգուճ ալտէթլինտէ, կիւ եա պիւ-
լիւք պիր շէյ եաբընօր կիպի, շիշէ-
լէր իլլէ, եփրաա ըրմաղընտան ու-
լար կէթլիլմիլ, վէ Էթթէքիլէ պէրի-
քիլէն հէտիլիլ տէյի կէօնտէրտիրիլ,
օլ վաղթիլ Մասիլէրիլտէ, իսթիճ-
զա իլլէ օզուճուճ իտի:

Մէրգուճուճ պու զահմէթ վէ պու
հէտիլիլտէն մազաւտ, տալիլտըր
անլաչըլապիլիլ քի, կիւ եա պիր աղ-
գասէրիլք հսէրի իտի, շիւնիլ մէզ-
քիւր ըրմաղ, հայաստանտան կէշմէք-
տէ օլտուղու ճիլհէթլէ, անը մու-
ղատտէս պիր սու մազամընտա թու-
թարազ, քէնալիլնիլ իֆրաթ մէր-
լիլ Էպըլ թազասէր օլմաթընա պիր տէ-
լիլ իպըլ իթմէքիլքտէն իպարէթ
իտի. իմաթ, Միացեալ ընկերութիւ-
նուճ իթիպար իտիպ տէ ումուլի պիր
մէճուճ սըֆաթըլլա կէօնտէրէք
կէզտիրտիրիլ պիր աաթմ, նէֆաթի իս-
թանալ իլլիտէ, պու մէթթէպլէ իտ-
ֆիլիլիլ իճրաեթ ճէսարէթ իթտիրիլ
վէ ութմանմաղըլ թաղտիրտէ, ա-
թըլ օլ թաղալարտա, գէվալլը քէօյ-
լիլէր իլլիտէ, աճապա տահա նէ-
մէթթէպլէ խաֆիլիլլէրէ վէ գէվ-
գէքիլքէրէ ճիւրաթ իլլէմիլ տիր,
հէրքէս Էտան պիր միւլահաղա իլլէ
անլաչըլապիլիլ:

Ձօգ թէշէքիլլէր կիլէմէքիլք քի,
վաւիլէն Էֆէնտի, քէմալ ազգա-
սիրութիւնուճտան նաչի, հայաստա-
նըն թաշը վէ թօրաղըլ աղիլ տիր վէ
մուղատտէս տիր տիլէրէք, պիր գաշ-
գաթըր երկրի տէ անլէրտէն կէթր-
րիպ տէ, մահուտ հայկական ինդի-
եալանընըն օլ տիրէլի վաղթիլտէ,
քեաֆիլէյի ստաթիլլէրէ պիրէր ի-
քիլէր տիրհէմ վէ եախօտ օզգա հէ-
տիլիլ կիլէմէմիլ տիր:

Միացեալ ընկերութիւն, բարա
թէտարիլիլ իլլէն, պիր թաղըմ լու-
նըգարգ վէ եախօտ ճէնապարգ թու-
րիլլէրէ միւրաճաթ իլլէտիրիլ կի-
պի, պիր պիւլիւք միլլէթէ գալարը
տա շուր տուր քի, Մայրենի Լեզու
իսթիլլէ, շիմտիլէ գատար, պէշալթը
քիթապլարտան, պիլիլէրէ թապ
իթտիրմէքտէ, վէ նուֆուլ իլլէտէ-
րէք սաթմազ տա տըր, վէ օլ գա-
տար տա ֆիլիլտէպլ պիր քիթապ
տըր քի տէլիլ օզուլթուրմազ ի-
լլէն միլլէթի բաշատան չըգարթ-
տըրմազըլա շաղըլըմաղ իլլէթիլ
իտէր, իլլա, Էկէր լաղըմ կէլիլ իտէ,
երկրէրէ լիրալար տա գուրպան ի-
տիրէրէք, մէթթէպլէրտէն թարա
իթտիրիլմէպլէն չալըլմաղըլ իպթի-
ղա իտէր իտի շիւնիլ գէվալլը չօնուգ-
լարա, պօշ եէրտէ պիր գաշար սէ-
նէլէր վազըլ սարֆ իթտիրիլմէքտէ
տիր, հալ պու քի Էթթէտէ օնլարըն
եէրլէրիլէն չօնուգլարա վիլիլէճէք,
ուճուլ ուճուլ բէք կիլգէլ քիթապ-
լա ըրմըլա պու լուճմազ տա տըր ֆա-
գաթ, զիւտաթիլլէ Էսէֆ օլտուճ-
ճազ եէրի շուրաղ տըր քի, Ուտուճ-
նալան խորհուրդ ումուլ, մէքիլլը
Մայրենի Լեզու տէնիլլէ քիթապլա-
րըն պէշալ ճէլիլ ֆայիլտէսի օլմա-
եան պիր շէյ օլտուղալըրըն պիլիլիլ
հալտէ, հէրնէ միւլահաղաա մէպ-
նի իտէ, եաաղ իթտիրմէտիրմէք-
տէ տիր:

Իյի եա, Միացեալ ընկերութիւ-
նուճ մազաւտիլ նէ՛ տիր, միլլէթէ
խըտմէթ մի իթմէք տիր, բէք ա-
լէա, նէ՛ լաղըմ տըր թաղալարտա
մէթթէպլէր աշըլ տա, հէմ պիր
թաղըմ անպիտանլար կէօնտէրմէք-
իլլէ մէճպուր օլմազ, հէմ պիր եէ-
րիլնէ Էքի մէսարիլ իթմէք, հէմ հէ-
զարան նէվի կիւճիլլէր չէքմէք, վէ
հէմ տէ հէնուլ մէթթէպլէն չօգ Էվ-
լէլ «Էթթէպլէ» միւլհէմա պուլունն
քէօշէ պուճազ քէօյլէրիլն սէֆիլ չօ-
նուգլարընա, թաշ իւլլէրիլնէ թօ-
համէքթէքիլնէ իթմէօյլէթմէքիլ-
լէ գալըլմաղ, իլլէ իսթմանալ
քէնտիրէր իլլէն մէյտանտա տըր, հէր
եէրտէն զիւտաթ հէմ գօլալըլ վէ
հէմ տէ Էսէքիլիլէթ հաղըր տըր,
սարֆ իթտիրիլլէր բարալարըլ պու-
րատա սարֆ իթտիրիլլէր, Էվլէլ Էմիր-
տէ հօճալար եթթիլալտիրիլլէր, իս-
թէրիլլէր իտէ եալընըլ թաղալար չօ-
նուգլար տըրմաղ, վէ Էօյլէնէլլէ-
րի, միւրաա իթտիրիլլէր թաղտիր-
տէ քէօյլէրիլնէ մէթթէքիլլէրիլնէ կէօն-
տէրիլլէր, վէ մէթթէպլէ տաշարա,
վէ իտիլա պիր մէթթէպլէն չօճալըլ
իտէրիլլէ, մահէլլիլնէ կէօրէ աղճէճէ
եալարըմար իթտիրիլլէր իլլէ օլ վաղթթ
շիմտիրիլտէն չօգ զիւտաթ վէ սահի-
հէն իլլիլք իթմիլ օլմաղլար մը:

Օլ վաղթթ, քէնտիրիլլէր հէր կիւն
կիտիպ կէլէպիլլէրէր, կէօզլէրիլլէ
կէօրէպիլլէրէր, իսթէտիրիլլէր հօճա-
եը Էլտէ իտէպիլլէրէր, վէ հէր քէստէ
կէօրիլլէր, թէշիլլէ օլտուճ, իտանն
վիրիլլէր, վէհաթըլ աալը միւրաա տա
հաթըլ օլմուլ օլտուր:

Նաֆիլէ եէրտէ նէ խալըտան քիմ-
տէ, վէ նէ տէ մէքիլլէր ընկերութիւ-
նուճ հիշ պիր աղաթը, պիլիլմ պու
սէօյլէտիրիլլէրիլլէր զէրէր գատար
մանէա վիրմէսիլլէր, պիլլ մահուտ
Գալիպաթա եալանընտա, վէ մահուտ
Հայկական ինդի-եալանընտա, վէ
կաթողիկոս ինթիլապը եալանընտա,

վէ Էմալլէրիլտէ, սէօյլէտիրիլլէր
սահիլլէրիլլէրիլն սօնրաաան անլաչը-
լա զարը, վէ սօն բէշիմանըլ բարա
իթմէտիրիլ կիպի, իլլէ պու խու-
սուտա տալիլ Էօյլէ օլտուղընտան,
Էօլ եազըն իքէն, Էլլէ շարէ, շիմտիլլէ
գատար օլտուղ զարար օլտուճ տի-
եէրէք կէլիլ տէօնիլլէրիլ տիր, պաշ-
գա պիր շարէ օլմազ վէ օլմազ:

ԷՆԳՍՏՐԵՆ ՄԵՔՈՒՊ

Աաալլէթէր իտանէթէն շուր ալի-
տէքի ճէվալը տալիլ տէրճ ու պէ-
եան իտէլիլ:

Միւլէլիլ,

Մանգուճէր Էֆրեար զաղթիլմանը-
լըն Եֆէթ վէ Եֆէթ Նիւմէրօլու Նիւս-
լէլլէրի միւլալարա օլտուղընտա,
Էնգարէ Մալլիլէ միւլիլթիլլէրիլն Եֆ-
րի Էֆէնտի հաղթիլլէրի հաղթըն-
տա, Էօլղաա պիտանէթ մահէքէմէ-
սիլտէն մէրսուլ տէրճ իտիլլէն ֆըլ-
րա վէ իտանաթ սահիճ վէ հաղթըլ-
թէն միւլիլթիլլէրի միւլալիլլէրիլն մէ-
մուրիլլէրիլն հէնկեալմընտա կէօրիլ-
լէլլէն մուտմէլաթը գանտիլլէրիլն
միւլէյիլտ իտէ տէ, մահէքէմէյի մէզ-
քիլլէր, միւլիլթիլլէրի միւլալիլլէրիլն
հիլն նէղալլէրիլ թահթընտա պու-
լունմաթընտան տալտէր, խուսուտու
մէքիլլէր հաղթընտա, Էրպապը միւ-
լալաաեա Էթիլլէթ պալալ իթմէսի
մաաղթըլթէթէն խալի օլմաաղըլն-
տան, վէ աճիլանէ մէճուրիլլէրիլն վի-
լաեթիլլէրիլն ալվալիլլէրիլն վէ մուտմէլա-
թընա պիր տէրէճէ վաղթիլ պու-
լունտուղուճ, վիճտանէ տօղուճան
պիր մէթթէյիլլէրիլլէր վէ պէեաթէն
կէրու տուրմաղ, շալտան, ինսանիլ-
եթթ օլմաաղըլ ճիլհէթլէր, իշպու-
մէքթիլ պիլիլ միւլիլթէպլէր զաղթիլա-
լարընա տէրճ պուտուրմալարըլ բէ-
ճա օլտուճ, շէօյլէրի, հէր պիր
մէճուճ տաաղը խըտմէթիլլէր, մա-
ֆէվըլ ինտիլտէ մէմուճ վէ մէ-
սուլ օլտուր, Էկէրի միւլիլթիլլէրիլն
միւլալիլլէրիլն ալլէյիլտէ մուգաա-
տէմա տէրճ իտիլլէն խուսուտաթ սա-
հիճ օլաա, մահէքէմէյի մէքիլլէր թա-
րաֆընտան բէսէն թէքըլալ իտիլ-
մէզ, վէ գանտիլլէրիլն ալլէյիլտէ իշ-
թիլքեա ան Էլ հիւրքեամ սէլահիլլ-
եթթիլ իսթիլմալ օլտուճ, վէ պիր թա-
ղըմ արաթիլլէրիլլէրիլլէր թաաաա-
տի օլտուճալ իտի, միւլիլթիլլէրիլն
միւլալիլլէրիլն, կէրէք մաղարըլ վի-
լաեաթտա վէ կէրէք Էլլիլլէր վէ գա-
ղալարըն տէվրի մէճուրիլլէրիլլէ-
րիլտէ, խաթըլ վէ կէօնիլլէ պազ-
մաեալազ, վէ գանտուճ տան պիր
նօղթա ալլըլմաեալազ, վաղթիլլէրիլն
տալիլլէրիլլէր Էօլտուղըլա միւլա-
հէտէ օլտուճան նիլլէ մէճուրիլլէր իս-
լահը հալլէն, վէ թահթը մուհաթէ-
մէեթ ալարըլաազ, իճրալիլ թէէտի-
պաթընա, վէ հաթթա Գալիլլէրիլլէր-
տէ ազա ինթիլապընտան տալտէր,
մէճուրիլլէրիլն միլլէրիլլէր վէ աղիլլէր
միւլալլէրիլլէրիլն վաղթիլ պուլան միւ-
պալիլլէրիլլէրիլլէր տէֆ, վէ հիլլէր նէթի-
ճէսիլլէր, վէ մէճուրիլլէրիլն աղիլլէր-
իլլէրիլլէրիլլէր հաապ Էլ վաղթիլլէրիլն
նուճուճ տաթմիլլէրիլլէրիլլէր հաղ-
թընտա վէսաեալիլ լաղըլմէր իճրա-
տէ, վէ նիլլէ տիրիլլէ մուտմէլաթը
գանտիլլէրիլլէրիլլէր իֆաաթէ, պիլա գու-
տուր սալ, վէ հէր պար մէճուրիլլ-
լէթիլլէր մուլալիլլէրիլլէրիլլէր նա-

յիլ օլմազտա պուլունմուլ տուր.
շէօյլէրի, աալապը ֆէթմանէթ պիր
մէճուճ ալլէյիլլէր զաղթիլալարտա
նէշիլլէրիլլէրիլլէր ինթիլապը իտէն քիմանիլն
թէէտիլալլէրիլլէր, միւլալիլլէրիլլէր իտ-
տաա իթմէմէսի, մար իւլ աղլաաա
խըտմէթիլլէր, քէնտուսիլ մա ֆէվըլ
ինտիլտէ մէմուճ օլտուղընա պիր
տէլիլ տիր. պիլտէն ալլէյիլ, միւտ-
տալիլ ումուլիլ Ռիֆաթ պէյ, մայրէ-
թիլտէ պիր միւլալլէրիլլէր քեաթիլալ
պուլունտուղու հալտէ, Էթթիլլէր-
սի ինթիլապընտէն պաեալա պուլունտան
իլլէր քէսթթիլլէր պազմաեալազ,
վաղթիլլէրիլն մախսուտէլլէրիլլէր ալլա
Էվազ վէ մուհալիլլէրիլլէրիլլէր եթթի-
շիլալ, կիւնիլ, կիւնիլլէր, ալլա օլտու-
ղըլ տէվալլէր թաղալա ու իթա,
վէ խաթթալաանէթէր մէվըլալիլլ-
իլլէր եաթթա վէ Էօլղալալըլ մուլիլա-
ղաթ սուրէթտէ օլմաաղըլըլ պիլ-
միւլահէտէ, մաղալըլ վիլաեթթէ
միւլաաաաթ, վէ իւղուլի մրգաալ
ազճէ ալալ վէ պիլալաթ քէնտուսի
հաղըլ պուլունտալալ Էլաա միւլալ-
եա, վէ զիլք օլտուճան խաթթալա-
նէեթ սաալա տալիլ վաղթիլլէրիլլէր
պիլ, միւտալիլ ումուլիլլէր մաղա-
մընտա, սէլլէրիլլէր գէմանընտա, աալա-
պը թէվըլթտէ, վէ Էվազը, քէօ-
շէրիլ նիսեալաաա զալմըլ խալլըճա
մէվաաաթ միւլհիլլէրիլլէր ճիլալիլլէրիլն
տէվալիլլէրիլլէր թաղալա, վէ աղա-
սընը պազմաեալազ, պիր վէֆըլ
տիրիլալը տալիլ միւլալաաաալը թէվ-
գըլ օլալալըլն, իճրալիլ թէէտիլաա-
թընա, վէ պիլ զալիլ հաղթ մէվ-
գուլ պուլունտալալըն տալիլ, իս-
լաալ սէպիլլէրիլլէր սարֆը նաղալի-
նէր մաղալլէրիլլէր կիլլէրիլլէր, վէ
պու պապտէ, վիլաեթթիլլէր մահ-
քէմէյի պիլաաեթթ վէ իսթիլաալ
լուէսաալըլն հիւսնիլ թէվէճիլ-
հիլլէր զաղաաաղըլ բէյ իւլ ալն
միւլահէտէ օլտուճալ տուր, կէրէք
միւտալիլ ումուլիլ միւլալիլլէրիլն,
վէ կէրէք լուէսալիլ աղիլլէր, հա-
ղթալթէն քէնտի վաղթիլլէրիլլէր իհ-
թիլալալ, վէ հէլէ միւլիլթիլլէրիլլէր միւ-
մալիլլէրիլլէր գէմանընտա, տահա վի-
եաաթ տիլալալ վէ իսթիլաալալ ի-
տէրէք, իճրալիլ զալալիլլէրիլլէր մէվըլ-
տէտէ, վէ կէրէք մուտմէլաթը հիւս-
նիլ հալ վէ հարէքթէթ թարաղըլ-
եաթ իւղըլ օլարազ հարֆ պէ հարֆ
գանտուճ տաալթ մաղալըլ Շա-
հանիլն իճրաալընա սարֆը մաղալ-
րէթ իտիլլէրիլլէր, Էրպապը վաղու-
ֆուճ պիլալալ վէ պիլ վաղթթա միւ-
լահէտէպիլլէր միւլալլէրիլլէր: Միւ-
լիլթիլլէրիլլէր միւլալիլլէրիլլէր, կէօլտիլլէր
Էօլտուղըլ, մէրճիլլէր իսթիլաալա
գուտուր իթմէտիրիլլէր, մէճու-
րիլլէր տալիլ ինֆաղըլ գանտուճ մէճ-
պուր իտէ տէ, թիլալթ մահէքէ-
մէսի իսթիլաալ վէ պիլաաեթթ սը-
ֆաթըլը հալիլ իքէն, սալիլլէրիլլէր
մախսուտ վէ միւլալլէրիլլէր օտալարը
պուլունտաաղըլընտան, պու պապ-
տէքիլ գանտուճ, վէ միւլիլթիլլէրիլլէր
միւլալիլլէրիլլէր Էմիլիլլէր ինֆաղ իտիլ-
մէմէսի, աղիլլէր նէղալլէրիլլէր ճէլի-
լէպիլլէր նաղալալալալալ, վէ միւ-
լիլթիլլէրիլլէր միւլալիլլէրիլլէր հիլլէրիլլէր
ճալիլալ տիր:

Էնգարէ վիլաեթթիլլէր խաղիլլէր վէ
տալա վէքիլլէր Մահալա
Յ յունվար 1885
Էնգարէ

